

แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เล่มที่ 2

รูปร่าง รูปทรง

นายเต็มพงษ์ โคตรชมภู

โรงเรียนบ้านโสกกล้า อำเภอสว่างคูน จังหวัดหนองคาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

คำนำ

แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ทัศนศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่เน้นศักยภาพ ดี เก่ง มีสุข เป็นการสรุปเนื้อหาวิธีการเรียนจากง่ายไปหายากสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะเล่มนี้ ประกอบไปด้วย จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ เฉลยแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน บรรณานุกรม

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยให้การจัดทำแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำเร็จไปได้ด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศิลปะได้ดียิ่งขึ้น

นายเต็มพงษ์ โคตรชมภู

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครูผู้สอน	1
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน	2
ลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ	3
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
สาระการเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	5
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	7
ใบความรู้	8
แบบฝึกทักษะ	13
เฉลยแบบฝึกทักษะ	17
แบบทดสอบหลังเรียน	21
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	23
บรรณานุกรม	

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครูผู้สอน

1. ครูควรจัดเตรียมแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ศิลปะ เล่มที่ 2 รูปร่างรูปทรง ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ เฉลยแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ หลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน บรรณานุกรม
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนเรียน
4. แจกแบบฝึกทักษะให้นักเรียนศึกษาและแนะนำวิธีใช้เพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง
5. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
6. ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหา ครูควรให้คำแนะนำ
7. หลังจากนักเรียนศึกษาแบบฝึกทักษะงานทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียน ควรช่วยกันสรุปและให้นักเรียนทำกิจกรรมตามที่กำหนดให้ และทำแบบทดสอบหลังเรียน
8. ครูบันทึกคะแนนของนักเรียน แต่ละคนไว้เพื่อประเมินการพัฒนาและความก้าวหน้า หากมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ครูควร จัดสอนซ่อมเสริม

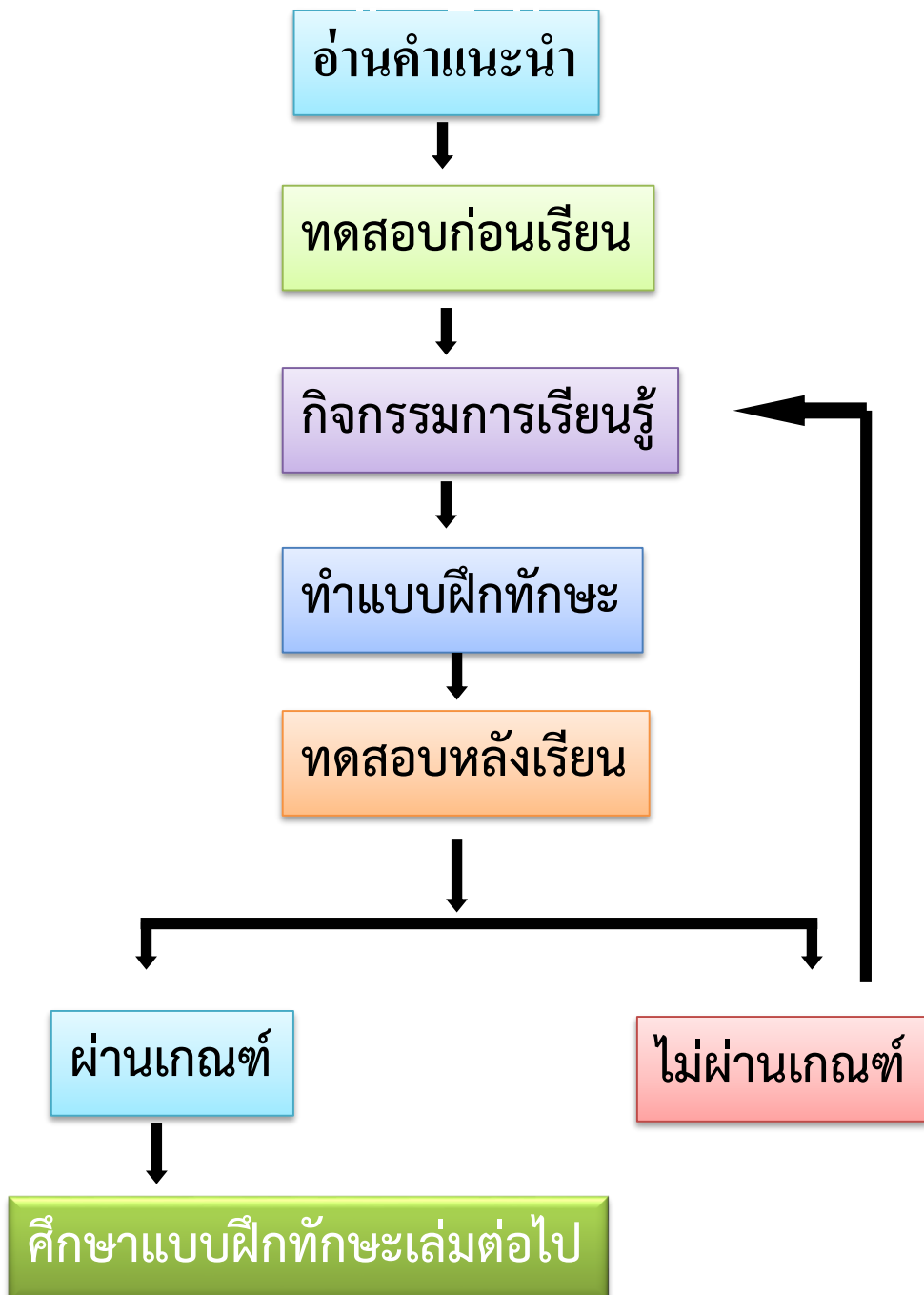

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับผู้เรียน

1. นำแบบฝึกทักษะ มาใช้ในการเรียนทุกครั้ง
2. ปฏิบัติตามกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ ได้แก่ ทดสอบ
ก่อนเรียน ปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ ทุกกิจกรรมและทดสอบหลังเรียน
3. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ และ ทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้
ด้วยความสามารถและตั้งใจ
4. เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียน
5. หากไม่เข้าใจให้นักเรียนสอบถามจากครูผู้สอน หรือกลับไปทบทวน
จากแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง

ลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความหมายของรูปร่างรูปทรงในงานศิลปะได้
2. นักเรียนบอกลักษณะของรูปร่างรูปทรงต่าง ๆ ได้ที่
3. นักเรียนสามารถวาดและสร้างสรรค์งานศิลปะจากรูปร่างรูปทรงต่างๆ ได้

สาระการเรียนรู้

- รูปร่างรูปทรง

แบบทดสอบก่อนเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่องรูปร่างรูปทรง
จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องว่างที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
ลงในกระดาษคำตอบ

1. รูปร่างมีกี่มิติ

ก. 2 มิติ	ข. 3 มิติ
ค. 4 มิติ	ง. 5 มิติ
2. สิ่งใดมีรูปร่างอิสระ

ก. กล่องพัด	ข. ไม้บรรทัด
ค. ใบไม้	ง. ดวงอาทิตย์
3. รูปร่างเรขาคณิตคือข้อใด

ก. สุนัข	ข. ดอกไม้
ค. ก้อนเมฆ	ง. สามเหลี่ยม
4. ข้อใดคือลักษณะของรูปร่าง รูปทรงภายในภาพ

ก. รูปร่าง รูปทรงอิสระ	ข. รูปร่าง รูปทรงธรรมชาติ
ค. รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต	ง. ถูกทุกข้อ
5. ข้อใดคือลักษณะของรูปทรงที่ถูกต้อง

ก. รูปทรงมี 2 มิติ	ข. รูปทรงมี 3 มิติ
ค. รูปทรงไม่มีน้ำหนัก	ง. รูปทรงไม่มีปริมาตร

6. ข้อใดมีรูปร่างคล้ายรูปสามเหลี่ยม

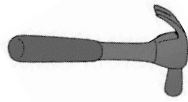
ก.

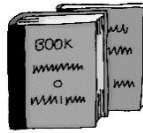
ข.

ค.

ง.

7. รูปสามเหลี่ยมให้ความรู้สึกอย่างไร

ก. มั่นคง

ข. สิ้นไหว

ค. แปรปรวน

ง. เคลื่อนไหว

8. ข้อใดคือรูปทรงอิสระ

ก. รูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน

ข. รูปทรง ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ค. รูปทรง ที่เกิดขึ้นจากมนุษย์

ง. รูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอน

9. รูปทรงใด คือรูปทรงเรขาคณิต

ก.

ข.

ค.

ง.

10. ข้อใดคือความหมายของ รูปทรงจากธรรมชาติ

ก. รูปร่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ข. เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ

ค. รูปทรงที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเช่น คน สัตว์ พืช

ง. รูปทรงที่เกิดจากผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

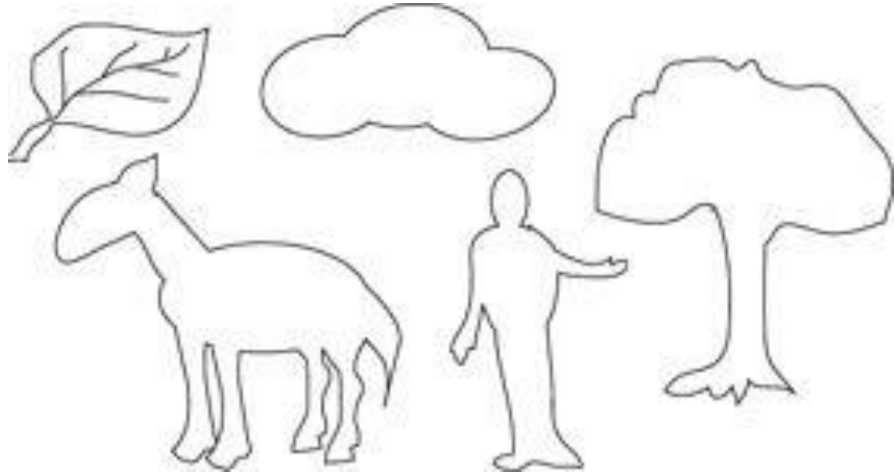

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ค
3	ง
4	ง
5	ข
6	ก
7	ก
8	ก
9	ก
10	ค

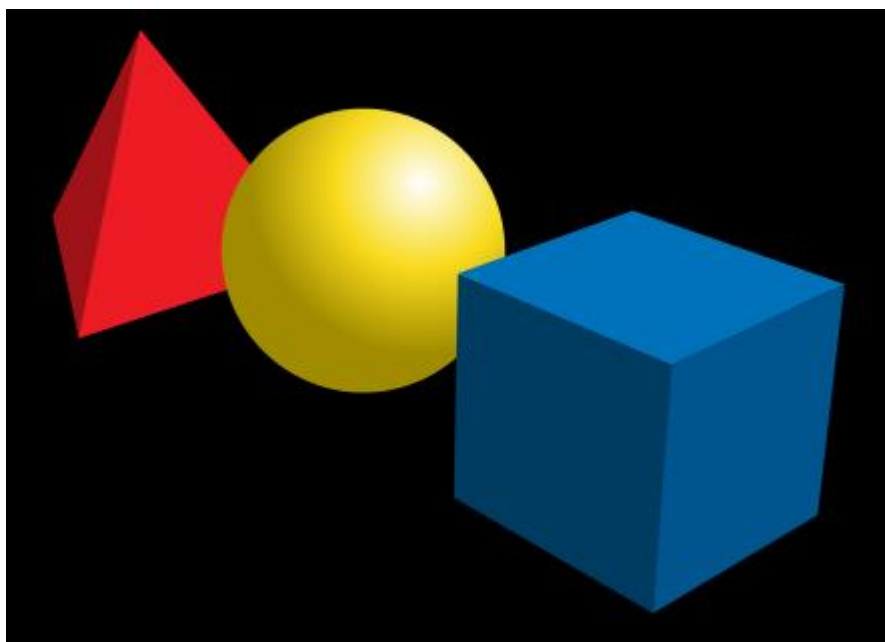
ใบความรู้

ความหมายและความสำคัญของรูปร่างรูปทรง

รูปร่าง (Shape) หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ คน สัตว์ และ พืช มีลักษณะเป็น 2 มิติ มีความกว้างและความยาว

รูปทรง (Form) หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่ปรากฏแก่สายตาในลักษณะ 3 มิติ คือมีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนหนาหรือลึก คือ จะให้ความรู้สึกเป็นแท่ง มีเนื้อที่ภายใน มีปริมาตร และมีน้ำหนัก

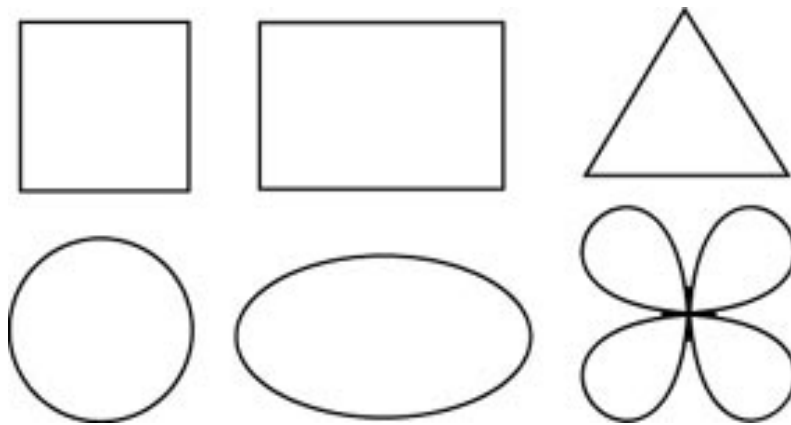

รูปร่าง รูปทรง

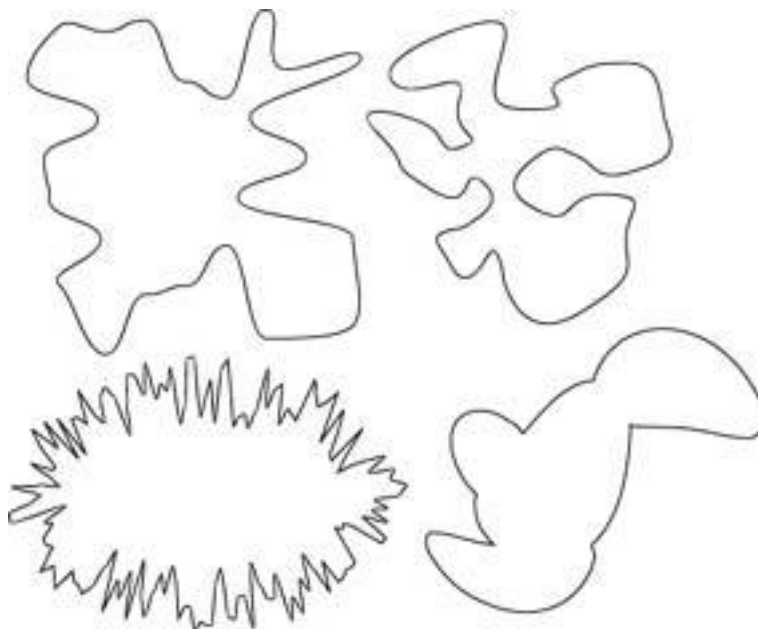
รูปร่างในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เรามองเห็นได้รอบ ๆ ตัวเรา มีรูปร่างแตกต่างกันไป รูปร่างเป็นลักษณะระนาบแบน 2 มิติ มีความกว้างกับความยาว เกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขต โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. รูปร่างเรขาคณิต เป็นรูปร่างที่มีโครงสร้างแน่นอนเกิดจากการสร้างของมนุษย์สามารถระบุชื่อเรียกได้ ซึ่งพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น รูปร่างสามเหลี่ยม รูปร่างสี่เหลี่ยม เป็นต้น

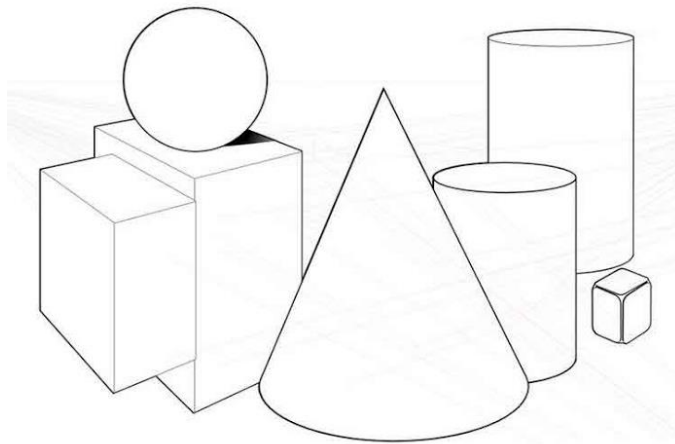
2. รูปร่างอิสระ เป็นรูปร่างที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน เปลี่ยนแปลงไปตามการเคลื่อนไหวของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถระบุชื่อเรียกได้ชัดเจน เช่น รูปร่างของใบไม้ ก้อนเมฆ ดงเท้า เป็นต้น

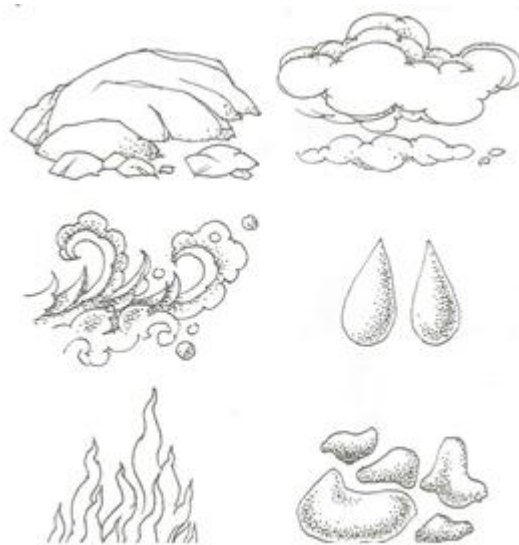
รูปทรงในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รูปทรงที่เรามองเห็นในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีลักษณะต่างกันไป โดยรูปทรงมีลักษณะเป็น 3 มิติ นอกจากแสดงความกว้าง ความยาวแล้ว ยังมีความลึก หรือความหนาทำให้รูปทรงมีลักษณะสวยงามและสมจริงมากกว่ารูปร่าง รูปทรง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. **รูปทรงเรขาคณิต** เป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอนสามารถระบุชื่อเรียกได้ เช่น ทรงสี่เหลี่ยม มุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกลม พีระมิด กรวย

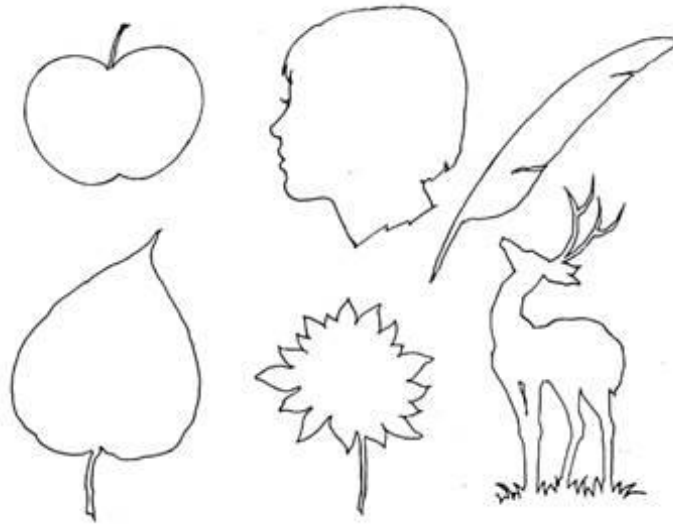

2. **รูปทรงอิสระ** เป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน มีทั้งเกิดขึ้นตามธรรมชาติและเกิดขึ้นจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น รูปทรงของสัตว์ต่างๆ รูปทรงก้อนหิน รูปทรงรองเท้า

- รูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ

รูปร่างตามธรรมชาติ (Natural Shape) หมายถึง รูปร่าง ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่เราได้พบเห็นกันอยู่ทุกวัน เช่น คน สัตว์ พืช เป็นต้น

รูปทรงจากธรรมชาติ (Natural Form) หมายถึง รูปทรงที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเช่น คน สัตว์ พืช โดยการนำมาถ่ายทอดเป็นงานศิลปะในลักษณะ 3 มิติ รูปทรงประเภทนี้จะให้ความรู้สึกมีชีวิต

ตัวอย่างรูปร่างรูปทรง

รูปร่าง

รูปทรง

รูปร่างเรขาคณิต

รูปทรงเรขาคณิต

แบบฝึกทักษะที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความหมายของคำต่อไปนี้

1. รูปร่าง

.....

.....

.....

2. รูปร่างอิสระ

.....

.....

.....

3. รูปทรง

.....

.....

.....

4. รูปทรงในธรรมชาติ

.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากนั้นวาดภาพสิ่งที่มีรูปร่างเรขาคณิต และรูปร่างอิสระพร้อมระบายสีให้สวยงาม

รูปร่างเรขาคณิต

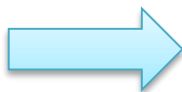
รูปร่างอิสระ

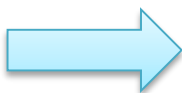
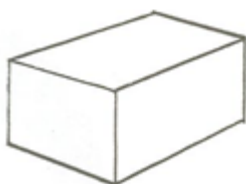
แบบฝึกทักษะที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งของที่มีรูปทรงตรงกับภาพที่กำหนดให้

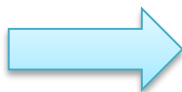
1.

2.

3.

4.

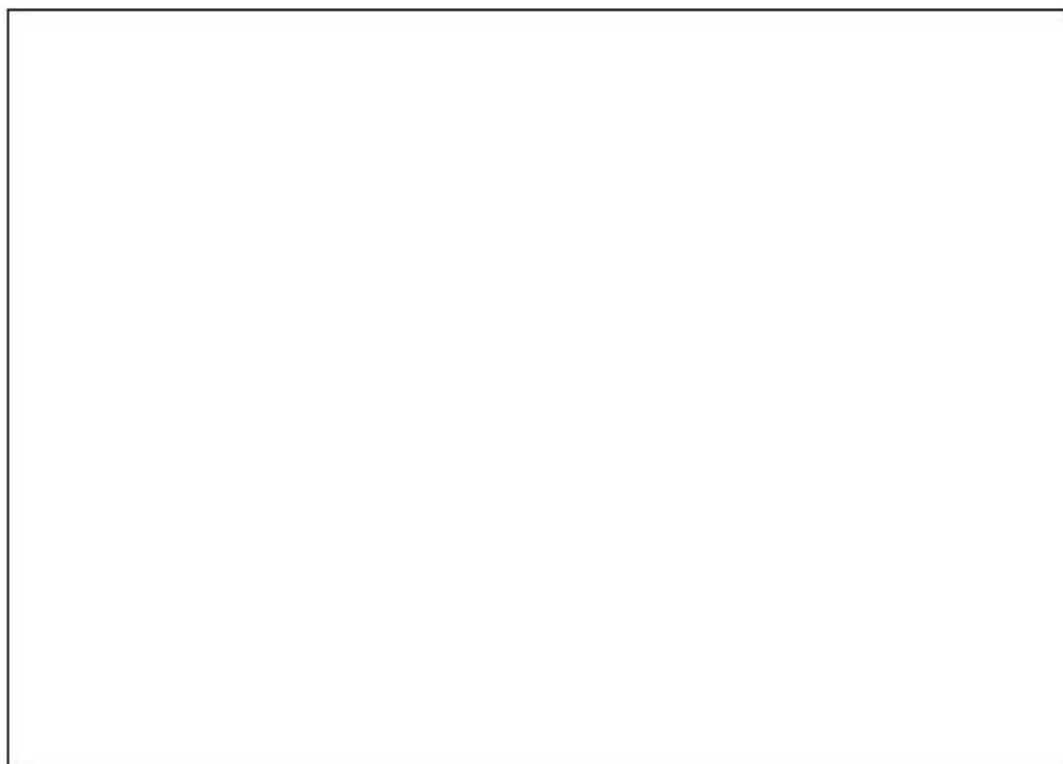
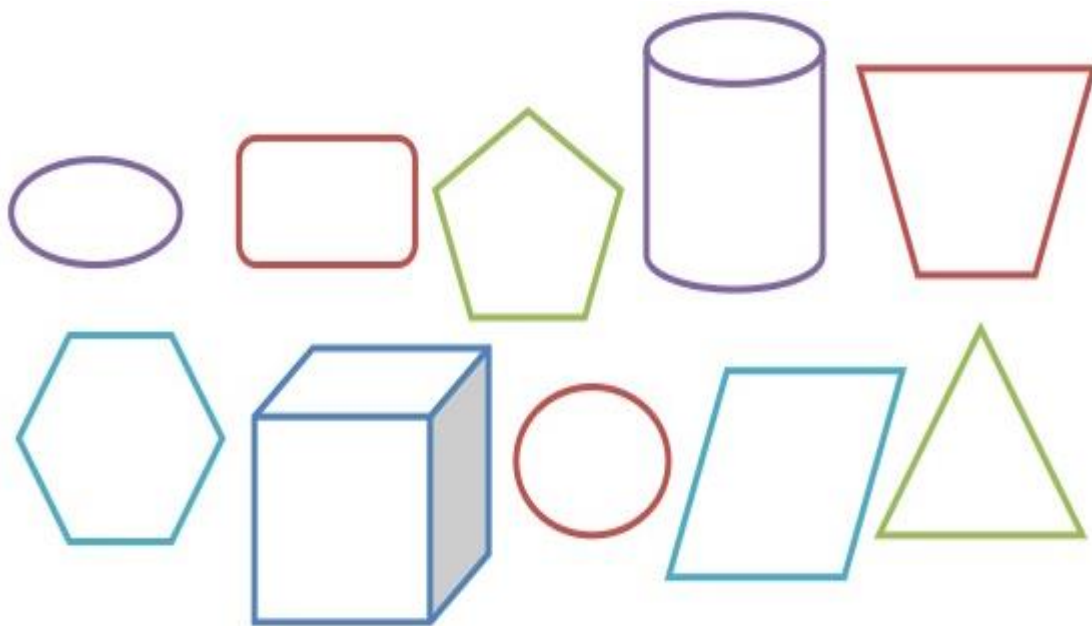

5.

แบบฝึกทักษะที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำรูปร่างรูปทรง ที่กำหนดให้มาจัดวางลงในกรอบให้สวยงาม พร้อมระบายสี

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความหมายของคำต่อไปนี้

1. รูปร่าง

หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ คน สัตว์ และ พืช มีลักษณะเป็น 2 มิติ มีความกว้างและความยาว

2. รูปร่างอิสระ

เป็นรูปร่างที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน เปลี่ยนแปลงไปตาม การเคลื่อนไหวของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถระบุชื่อเรียกได้ ชัดเจน เช่น รูปร่างของใบไม้ ก้อนเมฆ ดงเท้า

3. รูปทรง

หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่ปรากฏแก่สายตาใน ลักษณะ 3 มิติ คือมีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนหนาหรือลึก คือ จะให้ความรู้สึกเป็นแท่ง มีเนื้อที่ภายใน มีปริมาตร และมีน้ำหนัก

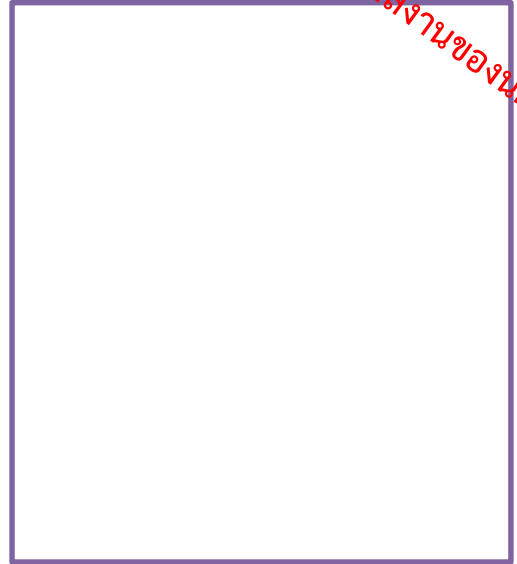
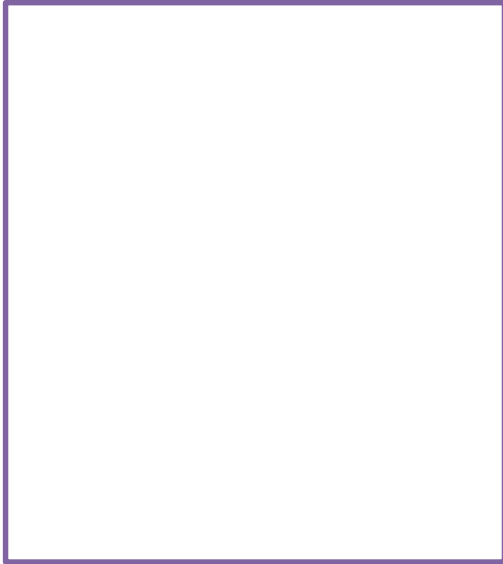
4. รูปทรงในธรรมชาติ

หมายถึง รูปทรงที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเช่น คน สัตว์ พืช โดยการนำมาถ่ายทอดเป็นงานศิลปะในลักษณะ 3 มิติ รูปทรงประเภทนี้จะให้ความรู้สึกมีชีวิต

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 2

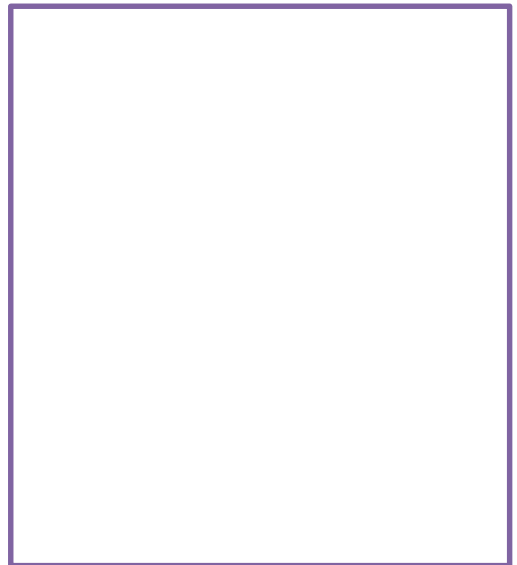
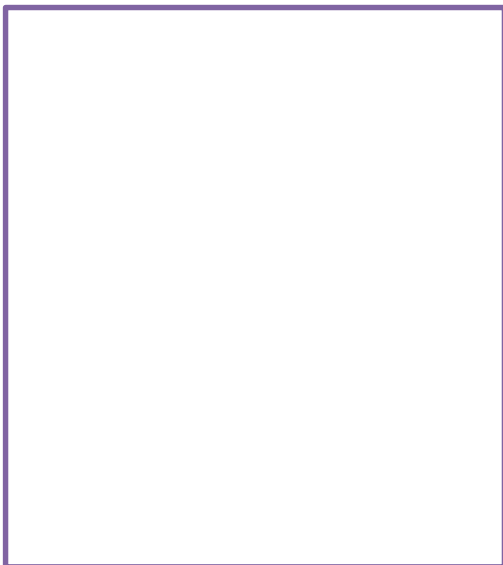
คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัวจากนั้นวาดภาพสิ่งที่มีรูปร่างเรขาคณิต และรูปร่างอิสระพร้อมระบายสีให้สวยงาม

รูปร่างเรขาคณิต

พิจารณาตามผลงานของนักเรียน

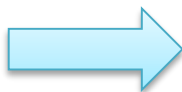
รูปร่างอิสระ

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งของที่มีรูปทรงตรงกับภาพที่กำหนดให้

1.

2.

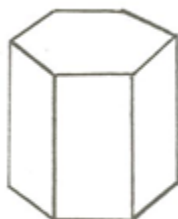
3.

4.

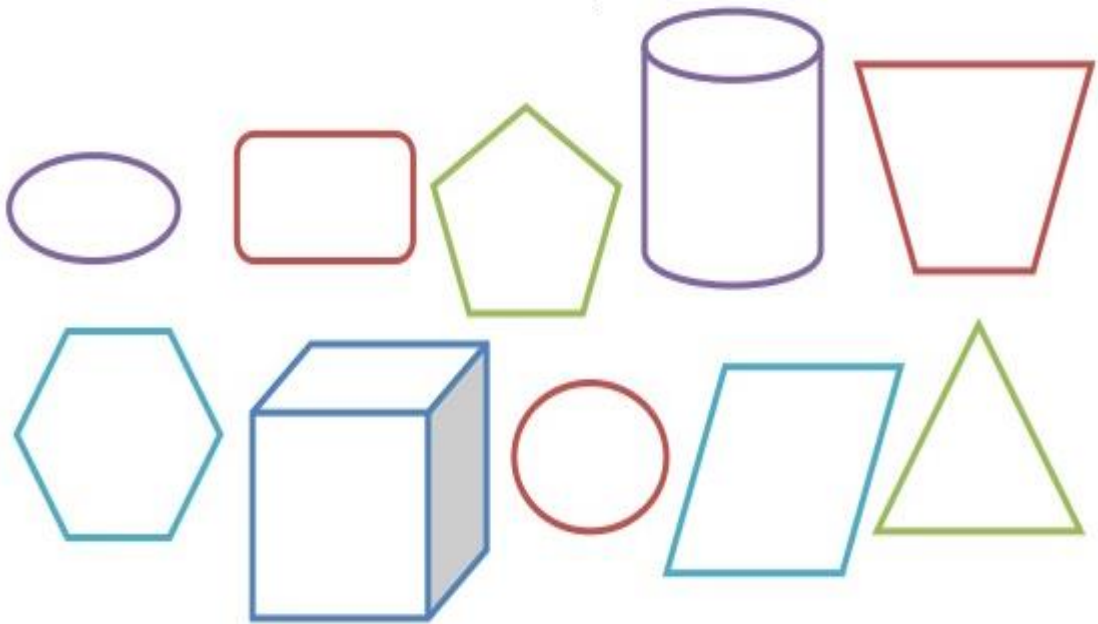
5.

พิจารณาตามผลงานของนักเรียน

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำรูปร่างรูปทรง ที่กำหนดให้มาจัดวางลงในกรอบให้สวยงาม พร้อมระบายสี

พิจารณาตามผลงานของนักเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่องรูปร่างรูปทรง
จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องว่างที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือลักษณะของรูปร่าง รูปทรงภายในภาพ

- ก. รูปร่าง รูปทรงอิสระ
- ข. รูปร่าง รูปทรงธรรมชาติ
- ค. รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต
- ง. ถูกทุกข้อ

2. รูปร่างเรขาคณิตคือข้อใด

- ก. สุนัข
- ข. ดอกไม้
- ค. ก้อนเมฆ
- ง. สามเหลี่ยม

3. ข้อใดคือรูปทรงอิสระ

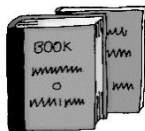
- ก. รูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน
- ข. รูปทรง ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
- ค. รูปทรง ที่เกิดขึ้นจากมนุษย์
- ง. รูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอน

4. รูปร่างมีกี่มิติ

- ก. 2 มิติ
- ข. 3 มิติ
- ค. 4 มิติ
- ง. 5 มิติ

5. ข้อใดมีรูปร่างคล้ายรูปสามเหลี่ยม

ก.

ข.

ค.

ง.

6. ข้อใดคือลักษณะของรูปทรงที่ถูกตัด

- ก. รูปทรงมี 2 มิติ
- ข. รูปทรงมี 3 มิติ
- ค. รูปทรงไม่มีน้ำหนัก
- ง. รูปทรงไม่มีปริมาตร

7. รูปสามเหลี่ยมให้ความรู้สึกอย่างไร

- ก. มั่นคง
- ข. ลื่นไหล
- ค. แปรปรวน
- ง. เคลื่อนไหว

8. รูปทรงใด คือรูปทรงเรขาคณิต

ข.

ค.

ง.

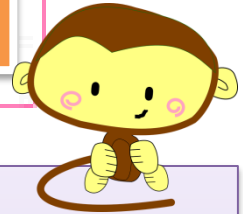
9. ข้อใดคือความหมายของ รูปทรงจากธรรมชาติ

- ก. รูปร่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
- ข. เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ
- ค. รูปทรงที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเช่น คน สัตว์ พืช
- ง. รูปทรงที่เกิดจากผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น

10. สิ่งใดมีรูปร่างอิสระ

- ก. กล้องพัสดุ
- ข. ไม้บรรทัด
- ค. ใบไม้
- ง. ดวงอาทิตย์

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	คำตอบ
1	ง
2	ง
3	ก
4	ก
5	ค
6	2
7	ก
8	ง
9	ค
10	ค

บรรณานุกรม

- จิรพันธ์ สมประสงค์. (2546). ศิลปะ ป.4. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- มัย ตะดียะ. (2547). สุนทรีภาพทางทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2546). คู่มือจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ : ทัศนศิลป์.
กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- _____. (2546). ทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2552). ตัวชี้วัดและสาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2550). ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์.
กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ตัวชี้วัด
และสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุชาติ เถาทอง และคณะ. (2546). ศิลปะทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
http://www.cpss.ac.th/learnonline/art_sacon/unit_1.html
http://www.trangis.com/somjaiart/e1_2_1.php